

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกส้มตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบการอธิบายแบ่งออกเป็น 7 ตอน ตามลำดับดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะพื้นฐานของการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน
- ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านทัศนคติเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน
- ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน
- ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวานในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
- ตอนที่ 7 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกส้ม ตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวานของเกษตรกรผู้ปลูกส้มในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

1.1 เพศของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูล ร้อยละ 75 เป็นเพศชาย และร้อยละ 25 เป็นเพศหญิง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรแยกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	57	75.0
หญิง	19	25.0
รวม	76	100

1.2 อายุ

เกษตรกรร้อยละ 50 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาร้อยละ 27.6 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 19.7 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และร้อยละ 2.6 มีอายุสูงกว่า 60 ปี โดยเกษตรกรมีอายุน้อยที่สุด 32 ปี อายุมากที่สุด 65 ปี อายุเฉลี่ย 47.1 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.3 ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรแยกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
31-40	15	19.7
41-50	38	50.0
51-60	21	27.6
มากกว่า 60	2	2.6
รวม	76	100

อายุน้อยที่สุด	32	ปี	อายุสูงสุด	65	ปี
อายุเฉลี่ย	47.1	ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	7.3	

1.3 ระดับการศึกษา

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 55.3 มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมา ร้อยละ 18.4 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 11.8 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ร้อยละ 10.5 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และร้อยละ 3.9 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรแยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 4	42	55.3
ประถมศึกษาปีที่ 6	14	18.4
มัธยมต้น	9	11.8
มัธยมปลาย	8	10.5
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	-	-
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	3	3.9
รวม	76	100

1.4 ประสบการณ์ในการปลูกส้ม

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 97.4 มีประสบการณ์ในการปลูกส้มน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี รองลงมาเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกส้ม 11-20 ปี และ 21-30 ปีในสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 1.3) โดยเกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกส้มต่ำสุด 3 ปี สูงสุด 30 ปี ประสบการณ์ปลูกส้มเฉลี่ย 5.5 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.8 ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรแยกตามประสบการณ์ในการปลูกส้ม

ประสบการณ์ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10	74	97.4
11-20	1	1.3
21-30	1	1.3
รวม	76	100

ประสบการณ์ในการปลูกส้มต่ำสุด	3	ปี
ประสบการณ์ในการปลูกส้มสูงสุด	30	ปี
ประสบการณ์ในการปลูกส้มเฉลี่ย	5.5	ปี
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.8	

1.5 รายได้จากการขายผลผลิตส้ม

เกษตรกรร้อยละ 89.47 มีรายได้จากการขายผลผลิตส้มน้อยกว่า 50,000 บาทต่อไร่ต่อปี รองลงมา ร้อยละ 9.21 มีรายได้จากการขายผลผลิตส้ม 50,001-100,000 บาทต่อไร่ต่อปี และร้อยละ 1.32 มีรายได้จากการขายผลผลิตส้มมากกว่า 100,000 บาทต่อไร่ต่อปี โดยเกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตส้มต่ำสุด 1,421.05 บาทต่อไร่ต่อปี และสูงสุด 128,000 บาทต่อไร่ต่อปี เกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตเฉลี่ย 32,199.05 บาทต่อไร่ต่อปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 22100.73 ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรแยกตามรายได้จากการขายผลผลิตส้ม

รายได้จากการขายผลผลิตส้ม (บาท/ไร่/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000	68	89.47
50,001-100,000	7	9.21
มากกว่า 100,000	1	1.32
รวม	76	100

รายได้จากการขายผลผลิตส้มต่ำสุด 1,421.05 บาทต่อไร่ต่อปี

รายได้จากการขายผลผลิตส้มสูงสุด 128,000 บาทต่อไร่ต่อปี

รายได้จากการขายผลผลิตส้มเฉลี่ย 32,199.05 บาทต่อไร่ต่อปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 22100.73

1.6 ขนาดพื้นที่ปลูกส้ม

พื้นที่ปลูกส้มของเกษตรกรร้อยละ 34.2 มีพื้นที่ปลูกส้ม 6-10 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 32.9 มีพื้นที่ปลูกส้มน้อยกว่า 5 ไร่ ร้อยละ 14.5 มีพื้นที่ปลูกส้มมากกว่า 20 ไร่ ร้อยละ 11.8 มีพื้นที่ปลูกส้ม 16-20 ไร่ และร้อยละ 6.6 มีพื้นที่ปลูก 11-15 ไร่ โดยเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกส้มต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 70 ไร่ พื้นที่ปลูกส้มเฉลี่ย 13.2 ไร่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.9 ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรแยกตามขนาดพื้นที่ปลูกส้มของเกษตรกร

พื้นที่ปลูกส้ม (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	25	32.9
6-10	26	34.2
11-15	5	6.6
16-20	9	11.8
มากกว่า 20	11	14.5
รวม	76	100
พื้นที่ปลูกส้ม ต่ำสุด	1	ไร่
พื้นที่ปลูกส้ม สูงสุด	70	ไร่
พื้นที่ปลูกส้ม เฉลี่ย	13.2	ไร่
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	12.9	

1.7 แรงงานที่ใช้ในการผลิตส้ม

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 76.3 มีแรงงานที่ใช้ในการผลิตส้มน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 คน รองลงมา ร้อยละ 21.1 มีแรงงานที่ใช้ในการผลิตส้ม 6-10 คน และมีแรงงานที่ใช้ในการผลิตส้ม 16-20 คนและมากกว่า 20 คนในสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 1.3 โดยเกษตรกรมีแรงงานที่ใช้ในการผลิตส้ม ต่ำสุด 1 คน สูงสุด 60 คน แรงงานที่ใช้ในการผลิตส้มเฉลี่ย 4.9 คน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.9 ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรแยกตามแรงงานที่ใช้ในการผลิตส้มของเกษตรกร

แรงงาน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	58	76.3
6-10	16	21.1
16-20	1	1.3
มากกว่า 20	1	1.3
รวม	76	100

แรงงานที่ใช้ในการผลิตส้ม ต่ำสุด	1	คน
แรงงานที่ใช้ในการผลิตส้ม สูงสุด	60	คน
แรงงานที่ใช้ในการผลิตส้ม เฉลี่ย	4.9	คน
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	6.9	

1.8 แหล่งข่าวสารและความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม

การได้รับข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มของเกษตรกร โดยใช้วิธีกำหนดคะแนนตามระดับความถี่ของการได้รับข่าวสารในแต่ละเดือนช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา ดังนี้

ระดับการรับข่าวสารมาก (มากกว่า 4 ครั้ง) = 3 คะแนน

ระดับการรับข่าวสารปานกลาง (3-4 ครั้ง) = 2 คะแนน

ระดับการรับข่าวสารปานกลาง (0-2 ครั้ง) = 1 คะแนน

จากนั้นนำข้อมูลที่เกษตรกรระบุมาคำนวณน้ำหนักค่าเฉลี่ยในแต่ละสื่อ โดยมีเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย ระดับความถี่ของการได้รับข่าวสาร

2.34-3.00 การได้รับข่าวสารในระดับมาก

1.67-2.33 การได้รับข่าวสารในระดับปานกลาง

1.00-1.66 การได้รับข่าวสารในระดับต่ำ

จากการวิเคราะห์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มจากเกษตรกรรายอื่นๆ, เพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 59.20

โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 รองลงมาเป็นเอกสาร ใบปลิวต่างๆ ร้อยละ 46.10 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2 วิทย์ คิดเป็นร้อยละ 40.80 มีคะแนนเฉลี่ย 2.16 และเกษตรกรได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นักวิชาการเกษตรและร้านเคมีเกษตร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 2.00 แต่มีเกษตรกรจำนวนค่อนข้างน้อยที่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้ม โดยเฉพาะเกษตรกรที่ได้รับข่าวสารจากร้านเคมีเกษตรน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ 2.6 รองลงมาเป็น หนังสือพิมพ์ นักวิชาการเกษตร โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 5.3, 9.2 ,15.80 และ 25.00 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แหล่งความรู้ข่าวสารและความถี่ในการรับข่าวสารของเกษตรกร

แหล่งความรู้และ ข่าวสาร	ความถี่ในการรับข่าวสาร (จำนวนครั้ง/เดือน)						
	จำนวนคน (ร้อยละ)			X	SD	แปลผล	
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
โทรทัศน์	-	8	4	2.33	0.49	ปานกลาง	
วิทย์	-	10.5	5.3	2.16	0.37	ปานกลาง	
		26	5				
หนังสือพิมพ์	-	4		2.00	0.00	ปานกลาง	
		5.3					
วารสาร	-	19		2.00	0.00	ปานกลาง	
		25.0					
เอกสาร, ใบปลิวต่างๆ	-	35		2.00	0.00	ปานกลาง	
		46.1					
เกษตรกรรายอื่นๆ, เพื่อนบ้าน	-	32	13	2.29	0.46	ปานกลาง	
		42.1	17.1				
นักวิชาการเกษตร	-	7		2.00	0.00	ปานกลาง	
		9.2					
ร้านเคมีเกษตร	-	2		2.00	0.00	ปานกลาง	
		2.6					
		ค่าเฉลี่ยรวม			2.10	0.17	ปานกลาง

1.9 การเข้ารับการฝึกอบรม

การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับ สัมมนั้น พบว่า เกษตรกรร้อยละ 52.6 เข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง รองลงมา ร้อยละ 19.7 เข้ารับการ ฝึกอบรม 2 ครั้ง ร้อยละ 13.2 ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมเลย ร้อยละ 9.2 เข้ารับการฝึกอบรม 3 ครั้ง ร้อยละ 2.6 เข้ารับการฝึกอบรม 5 ครั้ง และเข้ารับการฝึกอบรม 4 ครั้ง และ 10 ครั้งในสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 1.3 โดยเกษตรกรเข้าร่วมรับการฝึกอบรมต่ำสุด คือ ไม่ได้รับ สูงสุด 10 ครั้ง เข้ารับการ ฝึกอบรมเฉลี่ย 1.5 ครั้ง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.4 ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรแยกตามความถี่ในการเข้าฝึกอบรมของเกษตรกร

จำนวนครั้ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับ	10	13.2
1	40	52.6
2	15	19.7
3	7	9.2
4	1	1.3
5	2	2.6
10	1	1.3
รวม	76	100

จำนวนครั้งของการเข้ารับการฝึกอบรมต่ำสุด ไม่ได้รับ

จำนวนครั้งของการเข้ารับการฝึกอบรมสูงสุด 10 ครั้ง

จำนวนครั้งของการเข้ารับการฝึกอบรมเฉลี่ย 1.5 ครั้ง

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.4

1.10 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสม สำหรับส้ม

การติดต่อเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับ สัมมนั้น พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 57.9 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ 1 ครั้ง รองลงมา ร้อยละ 27.6 ไม่ได้ ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 9.2 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ 2 ครั้ง ร้อยละ 2.6 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ 4 ครั้ง และติดต่อ

เจ้าหน้าที่ 3 ครั้ง และ 5 ครั้งในสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 1.3 โดยเกษตรกรติดต่อเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มตำสุด คือ ไม่ได้ติดต่อ สูงสุด คือ 5 ครั้ง การติดต่อเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 1 ครั้ง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.9 ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรแยกตามความถี่ในการติดต่อเจ้าหน้าที่ของเกษตรกร

จำนวนครั้ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ติดต่อเลย	21	27.6
1	44	57.9
2	7	9.2
3	1	1.3
4	2	2.6
5	1	1.3
รวม	76	100

จำนวนครั้งของการติดต่อเจ้าหน้าที่ ต่ำสุด	ไม่ได้ติดต่อ
จำนวนครั้งของการติดต่อเจ้าหน้าที่ สูงสุด	5 ครั้ง
จำนวนครั้งของการติดต่อเจ้าหน้าที่เฉลี่ย	1 ครั้ง
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.9

1.11 สถานภาพการเป็นผู้นำทางสังคม

สถานภาพการเป็นผู้นำ หรือการเคยเป็นผู้นำของเกษตรกร เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน กรรมการหมู่บ้าน กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.5 ไม่ได้เป็นผู้นำทางสังคมและเกษตรกรร้อยละ 35.5 เป็นหรือเคยเป็นผู้นำทางสังคม ดังแสดงในตาราง 12

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรแยกตามการเป็นผู้นำหรือการเคยเป็นผู้นำของเกษตรกร

การเป็นผู้นำหรือการเคยเป็น ผู้นำของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็น	27	35.5
ไม่เป็น	49	64.5
รวม	76	100

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะพื้นฐานของการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการจัดการ คุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม

2.1 สวนส้มอยู่ใกล้หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรมและพื้นที่ที่มีความเสี่ยง

เกษตรกรที่มีสวนส้มอยู่ใกล้ หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรมที่ทิ้งขยะ หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.8 ไม่ได้มีสวนส้มอยู่ใกล้ หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรม ที่ทิ้งขยะ หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง และเกษตรกรร้อยละ 9.2 สวนส้มอยู่ใกล้ หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรม ที่ทิ้งขยะ หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่มีสวนลำไยอยู่ใกล้หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรม ที่ทิ้งขยะและพื้นที่ที่มีความเสี่ยง

สวนส้มอยู่ใกล้หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรม ที่ทิ้งขยะและพื้นที่ที่มีความเสี่ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ใช่	69	90.8
ใช่	7	9.2
รวม	76	100

2.2 การนำตัวอย่างดินไปตรวจวิเคราะห์

จากข้อมูลในตารางที่ 13 เกษตรกรจำนวน 7 คน ที่มีสวนส้มอยู่ใกล้ หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรม ที่ทิ้งขยะ หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.7 ได้ส่งดินไปวิเคราะห์ และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 14.3 ที่ไม่ได้มีการส่งดินไปตรวจวิเคราะห์ ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่มีความเสี่ยงและได้ส่งตัวอย่างดินไปวิเคราะห์เพื่อตรวจคุณภาพของดิน

ส่งตัวอย่างไปตรวจวิเคราะห์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ส่งไปตรวจวิเคราะห์	6	85.7
ไม่ได้ส่งไปตรวจวิเคราะห์	1	14.3
รวม	7	100

2.3 การบันทึกรายละเอียดการเก็บตัวอย่างดิน

เกษตรกรที่ส่งตัวอย่างดินไปวิเคราะห์จากตารางที่ 13 เมื่อได้ผลกลับมาแล้ว ได้มีการบันทึกรายละเอียดการเก็บตัวอย่างดินลงในแบบบันทึก รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ดินไว้เป็นหลักฐานทั้งหมด (ร้อยละ100) ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 การบันทึกรายละเอียดการเก็บตัวอย่างดินลงในแบบบันทึก รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ดินไว้เป็นหลักฐาน

การบันทึกรายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บันทึก	76	100
ไม่บันทึก	0	0
รวม	76	100

2.4 แหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตส้มตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม

แหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตส้มตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มของเกษตรกร จากผลการวิเคราะห์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 56.6 ใช้น้ำในแม่น้ำ ลำธาร และคลอง ร่องลงมา คือน้ำบ่อ น้ำบาดาล และอ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ ในสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 9.2 ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 แหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้ในการผลิตส้ม

แหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตส้ม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้ำบ่อ น้ำบาดาล	7	9.2
น้ำในแม่น้ำ ลำธาร และคลอง	43	56.6
อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ	7	9.2
ใช้มากกว่า 1 แหล่ง	19	
รวม	76	

หมายเหตุ : เกษตรกรจำนวน 19 คน สามารถใช้น้ำได้มากกว่า 1 แหล่ง

2.5 การเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อการวิเคราะห์

การเก็บตัวอย่างน้ำในระยะเริ่มระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม เพื่อการวิเคราะห์การปนเปื้อนเนื่องจากสารเคมี แร่ธาตุ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 60.5 ไม่ได้ทำการเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนเนื่องจากสารเคมี แร่ธาตุ และเกษตรกรร้อยละ 39.5 ได้ทำการเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนเนื่องจากสารเคมี แร่ธาตุ ดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 การเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อการวิเคราะห์ของเกษตรกร

การเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อการวิเคราะห์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เก็บ	30	39.5
ไม่ได้เก็บ	46	60.5
รวม	76	100

2.6 การแยกเก็บรักษาสารเคมีทางการเกษตร

การเก็บรักษาสารเคมีทางการเกษตร โดยการแยกสถานที่เก็บรักษาสารเคมีทางเกษตรไว้ห่างจากที่พักอาศัย สถานที่ประกอบอาหาร และแหล่งต้นน้ำ หรือบริเวณที่น้ำไหลผ่าน พบว่า เกษตรกรทั้งหมดร้อยละ 100 แยกสถานที่เก็บรักษาสารเคมีทางการเกษตรไว้ห่างจากที่พักอาศัย สถานที่ประกอบอาหาร และแหล่งต้นน้ำ หรือบริเวณที่น้ำไหลผ่าน ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 การแยกสถานที่เก็บรักษาสารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกร

การแยกสถานที่เก็บรักษาสารเคมีทางการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แยกเก็บ	76	100
ไม่แยกเก็บ	-	-
รวม	76	100

2.7 การเก็บรักษาแบบบันทึกการปฏิบัติงานสวน

การเก็บรักษาแบบบันทึกการปฏิบัติงานสวนและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 92.1 มีการเก็บรักษาแบบบันทึกและเอกสารสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ส่วนเกษตรกรร้อยละ 7.9 ไม่ได้เก็บรักษาแบบบันทึกและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 การเก็บรักษาแบบบันทึกการปฏิบัติงานสวนของเกษตรกร

การเก็บรักษาแบบบันทึก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เก็บ	70	92.1
ไม่เก็บ	6	7.9
รวม	76	100

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน

3.1 ความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกส้มเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน

จากการวิเคราะห์ความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกส้มเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสม สำหรับส้ม เป็นคำถามแบบเลือกตอบว่า ข้อใดถูกข้อใดผิด จำนวน 14 ข้อ โดยที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

จากตารางที่ 20 พบว่า ข้อ 1 ระบบเกษตรกรที่เหมาะสมคือ การเกษตรที่ใช้สารเคมีให้น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น มีเกษตรกรตอบถูกร้อยละ 97.4 และตอบผิด ร้อยละ 2.6 ข้อ 2 ระบบเกษตรกร

ที่เหมาะสมสำหรับส้ม คือ การเกษตรที่ควบคุมกระบวนการปลูกส้มทุกขั้นตอนให้มีความเหมาะสม เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มุ่งเน้นความปลอดภัยต่อผู้บริโภคเท่านั้น มีเกษตรกรตอบถูกร้อยละ 89.5 และตอบผิดร้อยละ 10.5 ข้อ 3 ระบบเกษตรดีที่เหมาะสมให้ความสำคัญต่อเกษตรกรผู้ผลิตเท่าๆ กับผู้บริโภค มีเกษตรกรตอบถูกร้อยละ 93.4 และตอบผิด ร้อยละ 6.6 ข้อ 4 ต้องทราบประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลัง 5 ปี มีเกษตรกรตอบถูกร้อยละ 71.1 และตอบผิดร้อยละ 28.9 ข้อ 5 แหล่งน้ำที่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมสามารถนำมาใช้ในการผลิตส้มได้ มีเกษตรกรตอบถูก ร้อยละ 26.3 และตอบผิดร้อยละ 73.7 ข้อ 6 สามารถใช้สารเคมีทางการเกษตรในระยะที่มีการระบาดของโรคและแมลงได้ แต่ควรทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่เกษตรเท่านั้น มีเกษตรกรตอบถูก ร้อยละ 90.8 และตอบผิดร้อยละ 9.2 ข้อ 7 มีการสำรวจศัตรูพืช และการเข้าทำลายของแมลงและโรคอย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้งและทำการบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชทุกครั้ง รวมทั้งการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร มีเกษตรกรตอบถูก ร้อยละ 89.5 และตอบผิดร้อยละ 10.5 ข้อ 8 สวนส้มที่ขอการรับรองสวนตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มต้องมีพื้นที่ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป มีเกษตรกรตอบถูก ร้อยละ 77.6 และตอบผิดร้อยละ 22.4 ข้อ 9 ระบบเกษตรดีที่เหมาะสมจะช่วยรักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่าการเกษตรโดยทั่วๆ ไป มีเกษตรกรตอบถูก ร้อยละ 97.4 และตอบผิดร้อยละ 2.6 ข้อ 10 พื้นที่ปลูกต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีวัตถุอันตราย และจุลินทรีย์ที่ทำให้ตกค้างหรือปนเปื้อนในผลผลิต มีเกษตรกรตอบถูก ร้อยละ 89.5 และตอบผิดร้อยละ 10.5 ข้อ 11 หากมีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตให้ใช้ได้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรหรือฉลากที่ขึ้นทะเบียนอย่างเคร่งครัด มีเกษตรกรตอบถูก ร้อยละ 98.7 และตอบผิดร้อยละ 1.3 ข้อ 12 ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้วต้องไม่มีศัตรูพืชติดอยู่ ถ้าพบต้องคัดแยกไว้ต่างหาก มีเกษตรกรตอบถูก ร้อยละ 94.7 และตอบผิดร้อยละ 5.3 ข้อ 13 สภาพพื้นที่ของสวนควรห่างจากแหล่งปลูกส้มเดิมที่มีการระบาดของโรค อย่างน้อย 5 กิโลเมตร มีเกษตรกรตอบถูก ร้อยละ 67.1 และตอบผิดร้อยละ 32.9 และข้อ 14 แหล่งปลูกส้มต้องสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 750 เมตร และมีความลาดเอียงไม่เกิน 12% เกษตรกรตอบถูก ร้อยละ 61.8 และตอบผิดร้อยละ 38.2

ตาราง 20 ความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกส้มเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสม
สำหรับส้ม

ความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกส้มเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสม สำหรับส้ม	มีความรู้ถูกต้อง	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ระบบเกษตรกรที่เหมาะสมคือ การเกษตรที่ใช้สารเคมีให้น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น	74	97.4
2. ระบบเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม คือ การเกษตรที่ควบคุมกระบวนการปลูกส้มทุกขั้นตอนให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มุ่งเน้นความปลอดภัยต่อผู้บริโภคเท่านั้น	68	89.5
3. ระบบเกษตรกรที่เหมาะสมให้ความสำคัญต่อเกษตรกรผู้ผลิตต่างๆ กับผู้บริโภค	71	93.4
4. ต้องทราบประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลัง 5 ปี	54	71.1
5. แหล่งน้ำที่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมสามารถนำมาใช้ในการผลิตส้มได้	20	26.3
6. สามารถใช้สารเคมีทางการเกษตรในระยะเวลาที่มีการระบาดของโรคและแมลงได้ แต่ควรทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่เกษตรเท่านั้น	69	90.8
7. มีการสำรวจศัตรูพืช และการเข้าทำลายของแมลงและโรคอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้งและทำการบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชทุกครั้ง รวมทั้งการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	68	89.5
8. สวนส้มที่ขอการรับรองสวนตามระบบเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มต้องมีพื้นที่ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป	59	77.6
9. ระบบเกษตรกรที่เหมาะสมจะช่วยรักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่าการเกษตรโดยทั่วไป	74	97.4
10. พื้นที่ปลูกต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีวัตถุอันตราย และจุลินทรีย์ที่ทำให้ตกค้างหรือปนเปื้อนในผลผลิต	68	89.5
11. หากมีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตให้ใช้ได้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรหรือฉลากที่ขึ้นทะเบียนอย่างเคร่งครัด	75	98.7
12. ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้วต้องไม่มีศัตรูพืชติดอยู่ ถ้าพบต้องคัดแยกไว้ต่างหาก	72	94.7
13. สภาพพื้นที่ของสวนควรห่างจากแหล่งปลูกส้มเดิมที่มีการระบาดของโรค อย่างน้อย 5 กิโลเมตร	51	67.1
14. แหล่งปลูกส้มต้องสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 750 เมตร และมีความลาดเอียงไม่เกิน 12%	47	61.8

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านทัศนคติเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน

4.1 ทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกส้มเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน

จากการวิเคราะห์ทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับส้ม ซึ่งมีคำถามทัศนคติทั้งหมดจำนวน 17 ข้อ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 21 พบว่า เมื่อแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 3 ช่วง คือ $(2-0)/3 = 0.66$ คะแนน โดยเกษตรกรที่มีทัศนคติไม่เหมาะสมจะมีคะแนนระหว่าง 0-0.66 คะแนน เกษตรกรที่มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลางจะมีคะแนนระหว่าง 0.67-1.33 คะแนน และเกษตรกรที่มีทัศนคติที่เหมาะสมหรืออยู่ในระดับสูงจะมีคะแนนระหว่าง 1.34-2.00 คะแนน

จากการวิเคราะห์ พบว่า ในคะแนนเต็ม 2 คะแนน พบว่าเกษตรกรมีคะแนนการปฏิบัติเฉลี่ย 1.66 คะแนน ถือว่าเกษตรกรผู้ปลูกส้มมีทัศนคติที่เหมาะสมหรืออยู่ในระดับสูง เพราะเป็นคะแนนทัศนคติเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.34-2.00 คะแนน ซึ่งเป็นทัศนคติที่เหมาะสมหรืออยู่ในระดับสูง แต่ยังมีบางข้อที่เกษตรกรมีทัศนคติที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีคะแนนอยู่ระหว่าง 0.67-1.33 คือ การเก็บสารเคมีทางการเกษตรต่างๆ ไว้รวมกัน มีคะแนนทัศนคติ 0.95 การให้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยชีวภาพในช่วงที่ใกล้เก็บเกี่ยวได้ มีคะแนนทัศนคติ 0.99 และคำแนะนำเรื่องการใส่สารเคมีตามรายละเอียดในคู่มือจีเอพีส้มเป็นสิ่งที่เพียงพอแล้ว มีคะแนนทัศนคติ 1.30 ทั้งนี้ในส่วนของการเก็บสารเคมีทางการเกษตรต่างๆ ไว้รวมกันนั้น ไม่ควรเก็บไว้รวมกัน เพราะจะทำให้เกิดการคละปนกันของสารเคมีทางการเกษตร ดังนั้น ควรแยกเก็บเป็นหมวดหมู่ ไม่ปะปนกันระหว่างปุ๋ย สารควบคุมการเจริญเติบโตพืช สารเคมีป้องกันกำจัดโรค สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช และอาหารเสริมต่างๆ อีกทั้งต้องปิดป้ายแสดงให้ชัดเจน และสารเคมีแต่ละชนิดต้องจัดเก็บในภาชนะปิดมิดชิด สำหรับสารเคมีที่เปิดใช้แล้วห้ามถ่ายออกจากภาชนะบรรจุเดิม สำหรับการให้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยชีวภาพในช่วงที่ใกล้เก็บเกี่ยวได้นั้น เป็นทัศนคติที่เกษตรกรควรแก้ไข เพราะการให้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยชีวภาพในช่วงที่ใกล้เก็บเกี่ยวได้นั้น จะก่อให้เกิดการปนเปื้อนของจุลินทรีย์กับผลผลิตได้ จึงควรหลีกเลี่ยง ส่วนคำแนะนำเรื่องการใส่สารเคมีตามรายละเอียดในคู่มือจีเอพีส้มเป็นสิ่งที่เพียงพอแล้วนั้นควรปฏิบัติควบคู่ไปกับการฝึกอบรมเกษตรกรให้รู้จักวิธีการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง

ส่วนเรื่องที่เกษตรกรมีทัศนคติที่เหมาะสมมากที่สุด คือ เห็นด้วยกับการฝึกอบรมเกษตรกรให้รู้จักวิธีการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง มีคะแนนทัศนคติสูงสุด 2.00 คะแนน

อาจเนื่องจากการผลิตส้มที่ผ่านมาเกษตรกรขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้สารเคมี ซึ่งรวมถึง ชนิด อัตรา และเวลาในการใช้สารเคมีตามที่ระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรดีที่เหมาะสม สำหรับส้มกำหนด

ตาราง 21 ทักษะของเกษตรกรที่มีต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรดีที่เหมาะสม สำหรับ ส้มเขียวหวาน

ทัศนคติ	จำนวน (ร้อยละ)			คะแนน	แปลผล
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็น ด้วย		
1. การผลิตส้มตามระบบเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มสามารถควบคุมการแพร่กระจายของศัตรูพืชไปยังพื้นที่อื่นได้	13 (17.1)	12 (15.8)	51 (67.1)	1.51	มาก
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการนำน้ำและดินในสวนส้มไปตรวจวิเคราะห์	2 (2.6)		74 (97.4)	1.97	มาก
3. ในสวนส้มไม่ควรเลี้ยงสัตว์หรือนำสัตว์เข้ามาเลี้ยง เพราะจะทำให้เกิดการปนเปื้อนจากมูลสัตว์	14 (18.4)	15 (19.7)	47 (61.8)	1.42	มาก
4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการให้น้ำปุ๋ยคอกและปุ๋ยชีวภาพในช่วงที่ใกล้เก็บเกี่ยวได้	9 (11.8)	34 (44.7)	33 (43.4)	0.99	ปาน กลาง
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการฝึกอบรมเกษตรกรให้รู้จักวิธีการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง			76 (100.0)	2.00	มาก
6. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเก็บสารเคมีทางการเกษตรต่างๆ ไว้รวมกัน	8 (10.5)	36 (47.4)	32 (42.1)	0.95	ปาน กลาง
7. การผลิตส้มตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับส้มให้ความสำคัญลดภัยต่อตัวท่านและผู้บริโภคมากกว่าการผลิตส้มแบบทั่วไป	2 (2.6)	2 (2.6)	72 (94.7)	1.92	มาก
8. คำแนะนำเรื่องการใช้สารเคมีตามรายละเอียดในคู่มือถือเป็นสิ่งที่เพียงพอแล้ว	20 (26.3)	17 (22.4)	39 (51.3)	1.30	ปาน กลาง
9. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ในการเข้าไปสำรวจการทำลายของโรค-แมลงในสวนส้มอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง	7 (9.2)	2 (2.6)	67 (88.2)	1.86	มาก

ทัศนคติ	จำนวน (ร้อยละ)			คะแนน	แปลผล
	เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่เห็น		
	มาก	ปานกลาง	ด้วย		
10. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับคำพูดที่ว่า การทำสวนส้ม เป็นอาชีพที่ต้องเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดจึงจะ ประสบผลสำเร็จ	2 (2.6)		74 (97.4)	1.97	มาก
11. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ต้องมีการบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับการใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกครั้ง	3 (3.9)		73 (96.1)	1.92	มาก
12. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ต้องมีการบันทึกข้อมูลการ สํารวจศัตรูพืชทุกครั้ง	9 (11.8)	4 (5.3)	63 (82.9)	1.78	มาก
13. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการจดบันทึกอย่างละเอียด ทุกขั้นตอนเป็นสิ่งที่ควรกระทำ	7 (9.2)	3 (3.9)	66 (86.8)	1.83	มาก
14. การปนเปื้อนของสารพิษในพื้นที่ปลูกส้ม สามารถ ทำให้เกิดการปนเปื้อนในผลส้มได้	15 (19.7)	9 (11.8)	52 (68.4)	1.57	มาก
15. ราคาส้มที่ขายได้จากการผลิตตามระบบเกษตรที่ดี ที่เหมาะสมสำหรับส้มจะดีกว่าการปลูกแบบเดิมที่ เคยปฏิบัติมาแน่นอน	20 (26.3)	9 (11.8)	47 (61.8)	1.50	มาก
16. ส้มเป็นไม้ผลเศรษฐกิจ ดังนั้นรัฐบาลควรส่งเสริม ให้ส้มเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ	2 (2.6)	1 (1.3)	73 (96.1)	1.95	มาก
17. การรวมกลุ่มผู้ปลูกส้มจะช่วยลดต้นทุนการผลิตลง ได้	13 (17.1)	2 (2.6)	61 (80.3)	1.78	มาก
คะแนนความคิดเฉลี่ย				1.66	มาก

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม

จากการวิเคราะห์การปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 5 หัวข้อ คือ ข้อ 1-10 ด้านการจัดการสุขลักษณะสวน ข้อ 11-14 ด้านการจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร ข้อ 15-16 ด้านการจัดการปัจจัยการผลิต ข้อ 17-23 ด้านการปฏิบัติและควบคุมการผลิต และข้อ 24 ด้านการบันทึกและควบคุมเอกสาร ซึ่งแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 22 พบว่า เมื่อแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 3 ช่วง $(2-0)/3 = 0.66$ คะแนน โดยเกษตรกรที่มีการปฏิบัติไม่เหมาะสมจะมีคะแนนระหว่าง 0-0.66 คะแนน เกษตรกรที่มีการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง จะมีคะแนนระหว่าง 0.67 -1.33 คะแนน และเกษตรกรที่มีการปฏิบัติเหมาะสมดีมากจะมีคะแนนระหว่าง 1.34-2 คะแนน

จากการวิเคราะห์ พบว่า ในคะแนนเต็ม 2 คะแนน พบว่าเกษตรกรมีคะแนนการปฏิบัติเฉลี่ย 1.72 คะแนน ถือว่าเกษตรกรที่ปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มมีการปฏิบัติเหมาะสมดีมาก เมื่อแยกออกเป็นการปฏิบัติด้านจัดการสุขลักษณะสวนมีคะแนนการปฏิบัติ 1.90 คะแนน การปฏิบัติด้านการจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรมีคะแนนการปฏิบัติ 1.77 คะแนน ด้านการจัดการปัจจัยการผลิตมีคะแนนการปฏิบัติ 1.39 คะแนน ด้านการปฏิบัติและควบคุมการผลิตมีคะแนนการปฏิบัติ 1.70 คะแนน และด้านการบันทึกและควบคุมเอกสารมีคะแนนการปฏิบัติ 1.64 คะแนน ซึ่งถือว่าเกษตรกรมีการปฏิบัติเหมาะสมดีมาก

จากการวิเคราะห์การปฏิบัติแต่ละข้อพบว่า มีบางข้อที่เกษตรกรได้คะแนนปานกลาง คือ เรื่องปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ไข่ไก่ ไข่เป็ด ไข่ไก่ สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ที่ไม่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้หรือไม่น่าเชื่อถือ ได้ส่งปัจจัยการผลิตนั้นไปยังหน่วยงานหรือห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้เพื่อตรวจวิเคราะห์ มีคะแนนการปฏิบัติ 1.08 และการบรรจุส้มในกล่องกระดาษลูกฟูก ได้ใช้กระดาษลูกฟูกคันระหว่างชั้นและระหว่างผลส้มมีคะแนนการปฏิบัติ 1.08 เช่นกัน และภายหลังการตัดแต่งกิ่งแล้ว ทาแผลด้วยคอปเปอร์ออกไซด์ไฮดรอกไซด์ หรือปูนแดง หรือปูนขาว เพื่อป้องกันเชื้อรา มีคะแนนการปฏิบัติ 1.32 คะแนน ตามลำดับ

เรื่องปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ไข่ไก่ ไข่เป็ด ไข่ไก่ สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ที่ไม่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้หรือไม่น่าเชื่อถือ ได้ส่งปัจจัยการผลิตนั้นไปยังหน่วยงานหรือห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้เพื่อตรวจวิเคราะห์มีการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรไม่รู้ว่าจะส่งไปวิเคราะห์ที่ไหน ประกอบกับต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการวิเคราะห์ อีกทั้งเกษตรกรไม่ได้มีความสนใจในเรื่องนี้ เพราะคิดว่าร้านที่ตนเองซื้อนั้น ปัจจัยการผลิตทุกอย่างเชื่อถือได้

เรื่องการบรรจุส้มในกล่องกระดาษลูกฟูก ได้ใช้กระดาษลูกฟูกคั่นระหว่างชั้นและระหว่างผลส้มมีการปฏิบัติเหมาะสมปานกลางนั้น เนื่องจากส่วนใหญ่แล้วพ่อค้าจะมารับซื้อที่สวนและนำตะกร้ามาเพื่อทำการบรรจุ ทำให้เกษตรกร ไม่ได้บรรจุส้มในกล่องกระดาษลูกฟูกและใช้กระดาษลูกฟูกคั่นระหว่างชั้นและระหว่างผลส้ม

ส่วนเรื่องภายหลังการตัดแต่งกิ่งแล้ว ทาแผลด้วยคอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ หรือปูนแดง หรือปูนขาว เพื่อป้องกันเชื้อราที่มีการปฏิบัติเหมาะสมปานกลางนั้น เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าเป็นการเสียเวลา และเลือกทาเฉพาะกิ่งที่มีขนาดใหญ่ นอกจากนี้เกษตรกรใช้วิธีพ่นยาทางลำต้นและใบแทนที่จะใช้วิธีการทาแผล

ตาราง 22 การปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกส้มตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน

การปฏิบัติ	จำนวน (ร้อยละ)			คะแนน
	ปฏิบัติทุก ครั้ง	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ	
การจัดการสุขลักษณะสวน				
1) จัดเก็บสารเคมีทางเกษตรไว้ในสถานที่มิดชิด ปลอดภัย ป้องกันแดดและฝนได้ และมีอากาศถ่ายเทสะดวก	76 (100.00)			2.00
2) หลีกเลี่ยงการใช้วัตถุอันตรายห้ามใช้ทางการเกษตรตามคู่มือจีเอพี (GAP) ส้ม	58 (76.3)	14 (18.4)	4 (5.3)	1.68
3) อ่านฉลากคำแนะนำและวิธีการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชให้ละเอียดก่อนใช้งานทุกครั้ง	74 (97.4)	2 (2.6)		1.97
4) ในการพ่นยาป้องกันกำจัดศัตรูพืช ท่านได้สวมใส่ชุดป้องกันอันตรายจากสารพิษ ได้แก่ หน้ากากหรือผ้าปิดจมูก ถุงมือ หมวก และรองเท้า	74 (97.4)	1 (1.3)	1 (1.3)	1.96
5) เตรียมสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อใช้ในคราวเดียว ไม่เหลือค้างในถัง	71 (93.4)	5 (6.6)		1.93
6) พ่นสารเคมีในช่วงเช้าหรือเย็นขณะลมสงบ	72 (94.7)	2 (2.6)	2 (2.6)	1.92
7) หลังจากพ่นสารเคมีท่านอาบน้ำ สระผม ทำความสะอาดร่างกายทันที	72 (94.7)	4 (5.3)		1.95

การปฏิบัติ	จำนวน (ร้อยละ)			คะแนน
	ปฏิบัติทุก ครั้ง	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ	
8) หยุดใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชก่อนการเก็บเกี่ยว ตามที่ระบุไว้ในฉลากกำกับการใช้สารป้องกันกำจัด ศัตรูพืชแต่ละชนิด	74 (97.4)	2 (2.6)		1.97
9) ทิ้งภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้หมดแล้วโดยฝังดินที่มี ความลึกมากพอและไม่เผาทำลาย	60 (78.9)	12 (15.8)	4 (5.3)	1.74
10) กิ่งพืชที่มีโรคเข้าทำลายต้องเผาทำลายนอกแปลง	67 (88.2)	7 (9.2)	2 (2.6)	1.86
สรุปภาพรวมการปฏิบัติ				1.90
การจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร				
11) หลังการใช้งานท่านเก็บรักษาอุปกรณ์และ เครื่องมือทางการเกษตรในสถานที่ที่เป็นสัดส่วน ปลอดภัยง่ายต่อการนำไปใช้งาน และมีป้ายแสดง ไว้ชัดเจน	70 (92.1)	4 (5.3)	2 (2.6)	1.89
12) ตรวจสอบสภาพเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เช่น เครื่องพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช อุปกรณ์การ เก็บเกี่ยวก่อนนำไปใช้งาน	70 (92.1)	6 (7.9)		1.50
13) ตรวจสอบบำรุงเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร ตามแผนการบำรุงรักษาที่กำหนดไว้พร้อมทั้ง บันทึกผลการตรวจสอบทุกครั้งลงในแบบบันทึก	51 (67.1)	12 (15.8)	12 (15.8)	1.92
14) ทำความสะอาดเครื่องมือ อุปกรณ์ และภาชนะที่ ใช้ในการบรรจุและขนส่งสัมทุกครั้งก่อนการใช้ และเมื่อใช้งานเสร็จแล้ว	60 (78.9)	13 (17.1)	3 (3.9)	1.75
สรุปภาพรวมการปฏิบัติ				1.77
การจัดการปัจจัยการผลิต				
15) จัดทำรายการของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชลงในแบบบันทึก	60 (78.9)	10 (13.2)	6 (7.9)	1.71

การปฏิบัติ	จำนวน (ร้อยละ)			คะแนน
	ปฏิบัติทุก ครั้ง	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ	
16) ปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ได้แก่ ปุ๋ย สารเคมี ป้องกันกำจัดศัตรูพืช ที่ไม่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้หรือไม่น่าเชื่อถือ ได้ส่งปัจจัยการผลิตนั้น ไปยังหน่วยงานหรือห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้เพื่อตรวจวิเคราะห์	35 (46.1)	12 (15.8)	29 (38.2)	1.08
สรุปภาพรวมการปฏิบัติ				1.39
การปฏิบัติและควบคุมการผลิต				
17) หากสำรวจพบการเข้าทำลายของ โรคและแมลง ได้ใช้สารเคมีตามรายละเอียดในคู่มือจีเอพีแล้ว	65 (85.5)	11 (14.5)		1.86
18) การให้ปุ๋ยสูตรต่างๆ และปริมาณน้ำ ได้ปฏิบัติ ตามคู่มือจีเอพี (GAP) สัมทุกขั้นตอน	64 (84.2)	12 (15.8)		1.82
19) ภายหลังการตัดแต่งกิ่งแล้ว ทาผลด้วยคอปเปอร์ ออกซิคลอไรด์ หรือปูนแดง หรือปูนขาว เพื่อป้องกันเชื้อรา	44 (57.9)	14 (18.4)	18 (23.7)	1.32
20) ใช้กรรไกรในการเก็บเกี่ยวผลสัมจากต้น	76 (100.0)			2.00
21) ตัดแต่งขั้วผล ให้มีก้านติดขั้วผลเล็กน้อย	73 (96.1)	2 (2.6)	1 (1.3)	1.89
22) คัดแยกผลที่ไม่ได้คุณภาพออก เช่น มีตำหนิจากโรคและแมลง	72 (94.7)	4 (5.3)		1.95
23) การบรรจุส้อมในกล่องกระดาษลูกฟูก ได้ใช้กระดาษลูกฟูกกั้นระหว่างชั้นและระหว่างผลส้อม	39 (51.3)	4 (5.3)	33 (43.4)	1.08
สรุปภาพรวมการปฏิบัติ				1.70
การบันทึกและควบคุมเอกสาร				
24) บันทึกการปฏิบัติงานในขั้นตอนการผลิตทุกระยะ อย่างสม่ำเสมอ	54 (71.1)	17 (22.4)	5 (6.6)	1.64
สรุปภาพรวมการปฏิบัติ				1.64
คะแนนการปฏิบัติเฉลี่ย				1.72

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการปฏิบัติตามระบบการจัดการ
คุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวานในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ 13 ตัว คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม ทักษะคิดต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม ประสบการณ์ในการปลูกส้ม รายได้จากการขายผลผลิตส้ม ขนาดพื้นที่ปลูกส้ม จำนวนแรงงาน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สถานภาพการเป็นผู้นำทางสังคม การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเข้ารับการฝึกอบรม กับตัวแปรตาม คือ การปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกส้มตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม ในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ คือ Statistical Package for the Social, SPSS โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน Pearson's Product Moment Correlation Coefficient ดังแสดงในตาราง 23

เมื่อ $Y =$ การปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกส้มตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม

$x_1 =$ เพศ

$x_2 =$ อายุ

$x_3 =$ ระดับการศึกษา

$x_4 =$ ประสบการณ์ในการปลูกส้ม

$x_5 =$ รายได้จากการขายผลผลิตส้ม

$x_6 =$ ขนาดพื้นที่ปลูกส้ม

$x_7 =$ จำนวนแรงงาน

$x_8 =$ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

$x_9 =$ การเข้ารับการฝึกอบรม

$x_{10} =$ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

$x_{11} =$ สถานภาพการเป็นผู้นำทางสังคม

$x_{12} =$ ความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม

$x_{13} =$ ทักษะคิดต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระด้วยกัน พบว่าส่วนใหญ่แล้วตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับต่ำถึงปานกลาง ตามเกณฑ์วัด

ระดับความสัมพันธ์ของบุปผา (ม.ป.ป.: 148) พบว่า ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ที่จะทำให้ค่า R^2 เปลี่ยน เพราะค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด ไม่มีค่าใกล้เคียงกับ 1 หรือ 0.7

การวิเคราะห์หัดถอยพหุ โดยวิเคราะห์แบบนำเข้าทุกตัวแปร (enter method) ซึ่งหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ซึ่งมีสมการดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9 + b_{10}x_{10} + b_{11}x_{11} + b_{12}x_{12} + b_{13}x_{13}$$

เมื่อ Y = การปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกส้มตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม

x_1 = เพศ

x_2 = อายุ

x_3 = ระดับการศึกษา

x_4 = ประสบการณ์ในการปลูกส้ม

x_5 = รายได้จากการขายผลผลิตส้ม

x_6 = ขนาดพื้นที่ปลูกส้ม

x_7 = จำนวนแรงงาน

x_8 = การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

x_9 = การเข้ารับการฝึกอบรม

x_{10} = การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

x_{11} = สถานภาพการเป็นผู้นำทางสังคม

x_{12} = ความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม

x_{13} = ทัศนคติต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ตาราง 23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดกับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

	Y	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	x ₅	x ₆	x ₇	x ₈	x ₉	x ₁₀	x ₁₁	x ₁₂	x ₁₃
Y	1.000	-0.131	0.232*	0.066	0.105	0.096	-0.059	-0.029	0.304	0.019	-0.083	0.176	0.343**	0.106
x ₁		1.000	-0.061	-0.087	-0.100	-0.182	-0.132	-0.096	0.134	-0.016	-0.114	-0.111	0.080	0.045
x ₂			1.000	-0.347**	0.264*	0.189	-0.007	-0.017	-0.082	0.000	-0.042	0.017	-0.078	0.014
x ₃				1.000	0.104	0.095	0.210	-0.018	-0.025	-0.130	-0.152	0.184	-0.105	-0.055
x ₄					1.000	0.332**	0.524**	0.384**	-0.225	0.054	-0.103	-0.017	-0.080	0.067
x ₅						1.000	0.659**	0.421**	-0.225	-0.020	-0.177	0.079	-0.002	0.006
x ₆							1.000	0.630**	-0.318*	0.185	-0.098	0.002	-0.109	-0.008
x ₇								1.000	-0.175	0.242*	-0.135	0.139	-0.009	0.091
x ₈									1.000	-0.187	0.072	-0.270	0.376*	0.457**
x ₉										1.000	0.604**	0.138	-0.104	-0.067
x ₁₀											1.000	-0.127	-0.014	-0.013
x ₁₁												1.000	-0.093	-0.032
x ₁₂													1.000	0.513**
x ₁₃														1.000

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์คะแนนการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน

ตัวพยากรณ์	b	SE ^b	Beta	t
อายุ	0.022	0.010	0.475	2.317*
ความรู้เรื่อง GAP ส้ม	1.327	0.452	0.532	2.940**
ทัศนคติต่อ GAP ส้ม	-0.794	0.314	-0.449	-2.530*

R = 0.721, R² = 0.519, SEE_{est} = 0.329, F = 2.078*

จากผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า ความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม อายุ และทัศนคติต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม มีความสัมพันธ์กับคะแนนการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.721 และการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว ได้แก่ ความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม อายุ และทัศนคติต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม ประมาณร้อยละ 51.90 และถ้าใช้ อายุ ความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน และทัศนคติต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน ไปพยากรณ์คะแนนการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม จะมีความคลาดเคลื่อนประมาณ 0.329

โดยความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม อายุ และทัศนคติต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม สามารถพยากรณ์คะแนนการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถเป็นสมการการถดถอยพหุคูณการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม ได้ดังนี้

$$Y = b_{12}x_{12} + b_2x_2 + b_{13}x_{13}$$

หรือการปฏิบัติ = 1.327 ความรู้ GAP ส้ม + 0.022 อายุ - 0.794 ทัศนคติต่อ GAP ส้ม

จากสมการสามารถอธิบายได้ว่า ถ้าอายุเปลี่ยนแปลง 1 ปี จะทำให้คะแนนการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมเปลี่ยนแปลง 0.022 คะแนน ถ้าความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสม 1 คะแนน จะทำให้คะแนนการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมเปลี่ยนแปลง 1.327 คะแนน และถ้าทัศนคติต่อระบบ

การจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสม 1 คะแนน จะทำให้คะแนนการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมเปลี่ยนแปลงลดลง 0.794 คะแนน

การที่ค่า T-test ของทัศนคติมีค่าติดลบเนื่องจากว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวานตรงกันข้ามกับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม เนื่องจากเกษตรกรปฏิบัติตามเพราะถูกบังคับด้วยเงื่อนไขของการรับรองสวนตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวาน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้ม แต่เกษตรกรไม่สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้องและเหมาะสมนั้น ด้วยข้อจำกัดด้านเวลา ความรู้ในการที่จะปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มนั้นจะต้องทำอย่างไร ข้อจำกัดด้านค่าใช้จ่าย และต้องใช้แรงงานมาก ทำให้ต้นทุนสูงขึ้น เป็นต้น เช่น การจะตรวจสอบวิเคราะห์ดินและน้ำจะต้องนำไปตรวจที่ไหน อีกทั้งยังห่างไกลจากสถานที่ตรวจวิเคราะห์และเจ้าหน้าที่เข้ามาไม่ถึง นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายก่อนข้างสูงอีกด้วย และในบางครั้งเกษตรกรปฏิบัติตามคำแนะนำในคู่มือเกษตรกรที่เหมาะสมซึ่งจัดทำโดยกรมวิชาการเกษตร แต่ไม่ได้ผลและยังส่งผลให้เกิดโรคระบาดและทำให้ผลผลิตเสียหายอีกด้วย

ตอนที่ 7 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกส้ม ตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวานของเกษตรกรผู้ปลูกส้มในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกส้มเขียวหวานในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ต้นทุนการผลิตสูง แต่ขายผลผลิตได้ราคาต่ำ เกิดภาวะการขาดทุน บางครั้งถูกพ่อค้าคนกลางหรือนายทุนเอาเปรียบ ราคาปุ๋ยและสารเคมี รวมทั้งปัจจัยการผลิตต่างๆ ได้แก่ อาหารเสริมฮอร์โมนต่างๆ มีราคาแพง บริษัทผู้จำหน่ายปุ๋ยเคมีแข่งขันกันโฆษณา และอวดอ้างสรรพคุณสินค้าของตนกันมาก อีกทั้งเกษตรกรยังต้องการความรู้ที่ถูกต้องในการจัดการผลผลิตเพื่อให้ได้คุณภาพตั้งแต่การเตรียมต้นจนกระทั่งติดผลและการจำหน่ายเพื่อให้ได้ราคาดี นอกจากนี้ข้อมูลในคู่มือ GAP ยังไม่ชัดเจน/ไม่ครอบคลุม บางครั้งทำให้ไม่แน่ใจว่าจะทำถูกต้องหรือไม่ โดยเฉพาะคำแนะนำเกี่ยวกับโรคและแมลงใช้ไม่ได้ผล จึงทำให้ผลผลิตเสียหาย เกิดโรคแมลงระบาด และมีข้อเสนอแนะให้ทำการปรับปรุงเอกสารเผยแพร่หรือคู่มือการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับส้มเขียวหวานให้อ่านและเข้าใจง่ายขึ้น